

Nằm vạ

Timothy Snyder: Testimony to the United Nations Security Council

HĐBA Liên Hiệp quốc

Nguyễn Văn Anh ngữ: <https://snyder.substack.com/p/playing-the-victim>

Trần Gia Huấn, chuyển ngữ

04/8/2023

Timothy Snyder: Testimony to the United Nations Security Council

Lời giới thiệu: Đây là bài phát biểu của ông Timothy Snyder ngày 14-3-2023, tại một phiên họp do Nga triệu tập ở Hội đồng Bảo an Liên Hiệp quốc, để thảo luận về “**Russophobia**”. Timothy Snyder là nhà sử học uyên bác người Mỹ tại Đại học Yale. Ông có nhiều tác phẩm lịch sử quan trọng.

Russophobia – русофобия, nghĩa đen là chống Nga, ghét Nga, thù Nga, kỳ thị Nga, bài Nga, hay sợ Nga... Trong diễn văn mừng chiến thắng ngày 9/5/2023 và nhiều diễn văn khác, Tổng thống Nga thường nói tới cụm từ “**russophobia**”. Truyền thông Nga tràn ngập thông tin về **russophobia**. Sau đây là nội dung bài phát biểu của ông Timothy Snyder.

Thưa quý vị, tôi đang ở trước mặt quý vị với tư cách là một nhà nghiên cứu lịch sử Đông Âu, chuyên về sự tàn bạo chính trị và giết người hàng loạt. Tôi sẵn sàng trả lời mọi câu hỏi về “**russophobia**” mà chính quyền Nga là tác giả. Tôi tin rằng những buổi thảo luận như thế này

làm rõ những đặc điểm của Nga đang xâm lược và chiếm đóng bất hợp pháp lãnh thổ Ukraine. Tôi nói giới hạn gọn vào hai điểm sau:

Điểm thứ nhất: Sự tổn hại cho người Nga và nền văn hóa Nga là những chính sách của Liên bang Nga. Nếu chúng ta quan tâm đến người Nga và văn hóa Nga, thì chúng ta cũng nên quan tâm đến chính sách của chính phủ Nga.

Điểm thứ hai: Thuật ngữ “russophobia” đã được khai thác dưới dạng tuyên truyền đế quốc. Ở đây, kẻ xâm lược đóng vai nạn nhân. Nga dùng thủ đoạn này nhằm che đậy tội ác chiến tranh.

Cho phép tôi bắt đầu. Ở điểm thứ nhất, nạn russophobia được Nga đưa ra là những thiệt hại cho người Nga và nền văn hóa Nga. Đây là vấn đề tôi rất quan tâm và muốn chia sẻ với người Nga và nền văn hóa Nga.

Những hành động của Nga gây ra từ năm ngoái làm chính người Nga đau khổ và nền văn hóa Nga bị tàn phá như thế nào. Tôi đưa ra 10 bằng chứng ngắn gọn.

1.- Khi Nga xâm lược Ukraine, 750 000 người Nga đã trốn ra nước ngoài. Đây là nhóm người có sức sáng tạo hoặc tay nghề cao vào bậc nhất xã hội. Điều này đã gây tổn hại lớn đến mức không thể sửa được cho nền văn hóa Nga. Đây là kết quả của chính sách do chính phủ Nga thực hiện.

2.- Tiêu diệt tính độc lập của truyền thông Nga đã dẫn tới hậu quả: người Nga không biết gì về thế giới xung quanh. Đây cũng là chính sách từ chính phủ Nga gây ra những tổn thương không thể chữa lành cho cả người Nga và văn hoá Nga.

3.- Chính sách kiểm duyệt và đàn áp tự do ngôn luận tại Nga. Ở Ukraine, bạn có thể nói tiếng Ukraine hay tiếng Nga. Nhưng ở Nga bạn không thể. Nếu bạn ở Nga chỉ cần mở miệng “phản đối chiến tranh” là bị bắt và có nguy cơ tù đầy. Bạn cũng làm như vậy ở Ukraine, bằng bất cứ ngôn ngữ nào, sẽ chẳng có điều gì xảy ra với bạn. Nga là quốc gia dùng một ngôn ngữ. Ukraine là quốc gia song ngữ và được nói lên tất cả những gì bạn muốn. Khi tôi tới thăm Ukraine, người ta tường thuật với tôi về tội ác chiến tranh hoặc tiếng Nga hoặc tiếng Ukraine.

4.- Kiểm duyệt sách giáo khoa, xóa bỏ hiện vật bảo tàng, giải tán những tổ chức phi chính phủ đã làm những định chế văn hóa Nga yếu đi. Đây là cuộc tấn công vào nền văn hóa Nga do những chính sách của Nga.

5.- Xuyên tạc ký ức về “Chiến tranh Vệ quốc Vĩ đại” bằng cách gắn nó vào cuộc xâm lược Ukraine năm 2014 và 2022 đã tàn phá nhiều thế hệ tương lai của Nga. Đây cũng là chính sách của chính phủ Nga gây tổn hại to lớn cho nền văn hóa Nga.

6.- Sự xuống cấp của nền văn hóa Nga và sự kết liễu của cái từng mệnh danh Русский мир – Thế giới Nga – trên toàn thế giới. Sự thực, có nhiều người Ukraine yêu thích Nga và văn hóa Nga. Nhưng khi Nga xâm lược Ukraine, thì lòng yêu mến Nga đã cáo chung. Đây cũng là chính sách của chính quyền Nga.

7.- Từ khi xâm lược Ukraine, Nga đã làm người nói tiếng Nga trên lãnh thổ Ukraine chết nhiều hơn mọi hành động nào khác cho đến nay.

8.- Khi Nga xâm lược Ukraine, công dân Nga phải ra trận. Đã có tới 200.000 người Nga chết hoặc bị thương. Đây là chính sách của chính quyền Nga. Chính sách này đã gây ra thương vong lớn cho dân Nga.

9.- Tội phạm chiến tranh, chấn thương, và những ám ảnh tội lỗi sẽ còn đeo bám nhiều thế hệ Nga. Những kẻ gây tội ác, những người lính sống sót trở về sẽ mang nặng những sang chấn tâm lý và mặc cảm tội lỗi cho đến cuối đời. Đây là tai họa cho nền văn hóa Nga.

Chính sách của chính quyền Nga đã gây ra những tai họa khổng lồ cho người Nga và văn hóa Nga. Nếu chúng ta thật sự lo lắng cho người Nga và văn hóa Nga thì đây chỉ là vài gợi ý để cùng suy nghĩ. Có lẽ chính sách tồi tệ nhất của chính quyền Nga gây ra cho người Nga và văn hóa Nga là ở điểm thứ 10:

10.- Nền giáo dục và đào tạo của Nga đã làm người Nga tin rằng: Diệt chủng là bình thường. Chúng ta đã thấy tổng thống Nga tuyên bố nhiều lần là xóa bỏ tư cách quốc gia Ukraine; Ukraine không đáng được tồn tại. Chúng ta đã thấy truyền thông Nga tuyên dương và lãn mạng hóa diệt chủng. Chúng ta đã thấy truyền hình quốc gia Nga, có hàng triệu khán giả mỗi

ngày, tuyên truyền rằng người Ukraine như những con lợn. Chúng ta đã thấy truyền hình quốc gia Nga trình bày: người Ukraine là ký sinh trùng. Chúng ta đã thấy truyền hình quốc gia Nga mô tả người Ukraine là giun đất. Chúng ta đã thấy truyền hình quốc gia Nga trình diễn rằng người Ukraine là quỷ Satan hay ma trơi. Chúng ta đã thấy truyền hình quốc gia Nga tuyên bố, phải ném trẻ em Ukraine xuống sông cho chết đuối. Chúng ta đã thấy truyền hình quốc gia Nga thề nhốt những gia đình Ukraine vào trong chính căn nhà của họ rồi thiêu rụi tụi nó đi. Chúng ta đã thấy truyền hình quốc gia Nga phán xử rằng bọn Ukraine không đáng được sống, và bị tử hình bằng những phát súng ân huệ. Chúng ta đã thấy truyền hình quốc gia Nga nguyên sẽ giết một triệu; sẽ giết năm triệu; sẽ giết hết; xóa sổ vĩnh viễn bọn Ukraine.

Vậy, nếu chúng ta thực sự quan tâm đến những tác hại đối với người Nga, thì chúng ta nên quan tâm đến chính sách của nhà nước Nga đang gây ra bao tai họa cho người dân Nga. Trên truyền hình quốc gia Nga thường tuyên bố: Người Ukraine bài Nga. Đây là cách tuyên truyền thù hận, và thường được trộn lẫn với những luận điệu hận thù khác. Thí dụ trên truyền hình quốc gia Nga, người dẫn chương trình nói, tất cả bọn Ukraine là lũ russophobia, lũ chống Nga, phải tiêu diệt hết.

Những tuyên bố: Phải xóa sổ Ukraine bởi vì người Ukraine bị nhồi sọ, bọn “russophobia”, bọn điên loạn, bọn diệt chủng, bọn phát xít gây nguy hiểm cho người Nga. Tất nhiên, những tuyên bố như thế này còn tệ hại gấp bội cho người Ukraine.

Điều này đã dẫn dắt tôi tới điểm thứ hai. Thuật ngữ “russophobia” là một cách đánh tráo khái niệm ra đời cùng với chủ nghĩa đế quốc.

Khi một đế quốc tấn công một nước khác, đế quốc đó lẫn ra ăn vạ, đóng vai nạn nhân, và lu loa Ukraine là lũ “russophobes”. Nga sử dụng thủ đoạn này để bao biện cho hành vi xâm lược. Ngôn ngữ rất quan trọng, nhưng bối cảnh sử dụng ngôn ngữ còn quan trọng hơn. Trong bối cảnh: Nga xâm lược Ukraine; nhiều thành phố Ukraine bị tàn phá; nhiều lãnh đạo địa phương Ukraine bị tử hình; trẻ em Ukraine bị bắt cóc; nhiều bệnh viện trường học Ukraine bị tàn phá; hạ tầng thiết yếu như điện, nước, sưởi ấm mùa đông bị phá hủy; hơn nửa dân số Ukraine lâm cảnh tao loạn. Điều gì đang thực sự xảy ra.

Thuật ngữ “russophobia” được sử dụng trong bối cảnh cường quốc Nga đang tiến hành một cuộc chiến tàn bạo; thế rồi, cường quốc đế quốc đó lại vờ vĩnh vật lộn đốn đau, đóng vai như một nạn nhân.

Đây là một hành vi rất Nga, đã thấy nhiều trong lịch sử. Siêu cường đế quốc phủ nhận nạn nhân thật, đóng vai nạn nhân. Khi nạn nhân Ukraine đứng lên chống lại cuộc tấn công, chống lại sự bách hại, chống lại sự đô hộ, chống lại nỗi áp bức thì đế quốc lại cho rằng chống lại là vô lý, là bệnh hoạn, là điên loạn, là “phobia”.

Nga tung ra khái niệm “phobia” hay “phobic” là nhằm thao túng dư luận, quên đi cuộc xâm lược tàn bạo của Nga.

Thuật ngữ “russophobia” là một chiến lược kiểu đế quốc. Nó được thiết kế để chuyển chủ đề: Từ cuộc chiến tranh xâm lược thành cảm xúc của kẻ xâm lược nhằm xóa bỏ những thương đau của nạn nhân thật. Đế quốc thường nói: *“Chúng tôi là những người duy nhất ở đây. Chúng tôi là nạn nhân ở đây. Cảm giác đốn đau của chúng tôi quan trọng hơn tính mạng những người khác”*.

Giờ đây, tội ác chiến tranh của Nga trên lãnh thổ Ukraine sẽ được đánh giá theo luật pháp Ukraine và luật quốc tế. Hiển hiện rõ ràng, ai cũng nhận thấy là xâm lược, là tội ác chiến tranh, là tội ác chống nhân loại, và tội diệt chủng.

Áp đặt “russophobia”, tuyên bố người Ukraine tâm thần, xỏ mũi công luận là những hành vi tàn bạo, là thực dân, là hận thù. Nga gọi người Ukraine là lũ bệnh hoạn, bọn “russophobia” là cách để tàn phá Ukraine, tương tự như Nga đã gọi Ukraine là sâu mọt, là ký sinh trùng, là ác quỷ Satan.

Đóng vai nạn nhân, trong khi Nga là thủ phạm, không thể gọi đó là tự vệ, mà là tội ác. Gieo rắc hận thù không phải là hành vi bảo vệ công dân, mà là nhân tố cấu thành tội phạm. Theo nghĩa này, Nga yêu cầu triệu tập phiên họp hôm nay là lời thú nhận đã phạm tội ác chiến tranh. Cảm ơn cho sự quan tâm của các bạn.

Cảm ơn Ngài Chủ tịch. Thật hân hạnh được gặp các nhà ngoại giao. Xin vị đại diện Nga đừng ngần ngại chất vấn tôi đưa ra bằng chứng. Tôi sẵn sàng cung cấp.

Nếu chúng ta lo ngại về nguồn của bằng chứng, tôi giới thiệu nên tìm ngay trên trang mạng của Tổng thống Liên bang Nga. Tại đây, nhiều bài phát biểu của Tổng thống Nga liên tiếp phủ nhận sự tồn tại của quốc gia Ukraine: Rằng Ukraine không có lý do gì tồn tại bởi vì Ukraine được tạo dựng lên bởi bọn phát xít; rằng Ukraine không có lý do gì được tồn tại bởi vì lãnh tụ cộng sản đã khai sinh ra nó; rằng Ukraine không đáng được tồn tại bởi vì chưa chịu bị tích rửa tội Viking hơn ngàn năm trước.

Tôi không bình luận gì về giá trị lịch sử và sự logic của những lập luận này. Tôi đơn giản chỉ ra đây là những tuyên bố công khai của Tổng thống Liên bang Nga. Tương tự như vậy, Dmitri Medvedev, phó Chủ tịch Hội đồng An ninh Nga, trên trang telegram, nhiều lần đưa ra ngôn ngữ diệt chủng một cách tử tế mà chúng ta đang thảo luận hôm nay.

Tôi đã trích dẫn tài liệu từ nguồn của đài truyền hình quốc gia Nga. Truyền hình quốc gia Nga là cơ quan thuộc nhà nước Nga. Tổng thống Liên bang Nga tuyên bố: Truyền hình quốc gia Nga đại diện cho quyền lợi của Nga. Do đó, các tuyên bố trên truyền hình quốc gia Nga, và những phương tiện truyền thông khác là bằng chứng quan trọng. Nó đã bộc lộ cả chính sách và động cơ diệt chủng. Đây là sự thật; đến mức, chính những người dẫn chương trình truyền hình quốc gia Nga sợ bị truy tố phạm tội ác chiến tranh. Bởi vậy, tôi đề nghị vị đại diện của Liên bang Nga vào kho lưu trữ video của truyền hình quốc gia Nga mà tìm kiếm bằng chứng. Đối với những ai không thông thạo tiếng Nga, nên tìm hiểu tác phẩm xuất sắc của Julia Davis. Julia David đã tập hợp thành một kho lưu trữ tài liệu video Nga.

Có vô vàn bằng chứng được thu thập cẩn thận về sự tàn bạo của Nga trên đất Ukraine. Nếu Nga muốn có bằng chứng thì chỉ việc cho phép các nhà báo Nga vào Ukraine tự do tường thuật. Ai cần bằng chứng, có thể đến thăm Ukraine – đất nước có vị tổng thống thành thạo hai ngôn ngữ, thuộc dân tộc thiểu số, và được bầu lên một cách dân chủ. Bạn có thể hỏi bất kỳ người dân Ukraine nào về cuộc chiến bằng cả hai thứ tiếng Ukraine hay Nga. Họ sẽ trả lời bạn rành mạch, cũng bằng hai ngôn ngữ Ukraine và Nga.

Xin vị đại diện Liên bang Nga đừng ngần ngại, cứ tấn công mạnh vào bằng chứng tôi đưa ra. Tôi coi lời khiển trách từ Liên bang Nga là tấm huy chương đáng tự hào; bởi vì, đây chỉ là phần nhỏ

trong cuộc tấn công vào nền văn hóa và lịch sử Nga. Công việc của tôi là ghi chép lại những vụ giết người hàng loạt của Nga, bao gồm cả “Cuộc vây hãm thành Leningrad”. Trong suốt sự nghiệp của mình, tôi tự hào được học hỏi từ những nhà sử học Ukraine, Ba Lan, Âu châu, và cả những nhà sử học Nga. Thật đáng tiếc, nhiều sử gia hàng đầu của Nga, nhiều học giả hàng đầu của Nga không được phép hành nghề tự do trên đất nước của họ. Thật đáng tiếc cho những tổ chức như “Memorial” đã đóng góp to lớn cho nền sử học Nga, nay bị cáo buộc là tội phạm.

Bất hạnh thay, “Bộ luật Ký Ưc” của Nga đã ngăn chặn mọi cuộc thảo luận về lịch sử Nga. Bất hạnh thay, từ “Ukraine” bị cấm trong sách giáo khoa Nga. Là một nhà nghiên cứu lịch sử, tôi trông đợi một ngày được thảo luận tự do về lịch sử Nga đầy lý thú.

Nói về lịch sử, đại diện Nga đã phủ nhận lịch sử Ukraine. Tôi đề nghị vị đại diện Nga tìm tới “Bản tổng kết” tuyệt vời của các nhà sử học Nga và Ukraine. Thí dụ như tác phẩm gần đây nhất của người đồng nghiệp Serhii Plokhii ở Harvard. Tôi đề nghị những ai muốn thì tìm coi lại bài giảng của tôi tại Đại học Yale về lịch sử Ukraine. Tôi muốn chia sẻ tầm quan trọng lịch sử của Ukraine. Bài giảng đó được trình bày mạch lạc hơn những gì tôi đang nói ở đây.

Hơn nữa, tôi xin cảm ơn vị đại diện Nga đã giúp tôi thể hiện rõ quan điểm. Những gì tôi muốn nói không phải để đại diện cho một quốc gia lớn nói rằng, quốc gia nhỏ hơn là không có lịch sử. Vị đại diện Nga vừa bảo chúng ta rằng: Bất kể lúc nào, từ quá khứ hay hiện tại, Ukraine tồn tại một xã hội có ý thức hệ “russophobia”. Vị đại diện của Nga đã giúp chúng ta thấy rõ những hành vi mà tôi đang cố gắng mô tả. Phủ nhận lịch sử và gọi Ukraine bệnh hoạn là thái độ thực dân, là tâm thức diệt chủng. Để quốc không có quyền nói rằng quốc gia láng giềng không có lịch sử. Tuyên bố một quốc gia không có quá khứ là gieo rắc hận thù diệt chủng. Điều này giúp chúng ta hiểu rõ mối quan hệ giữa lời nói và hành động của Nga. Cảm ơn.

Tấm hình này tôi chụp ở tầng trệt của trường học ở Yahidne, Chernihiv, Ukraine nơi quân Nga chiếm đóng. Hàng chữ “59 trẻ em” đã từng bị giam nhiều ngày trong phòng nhỏ. Nhiều bức tranh biếm họa tiếng Nga trên tường lặp lại những khẩu hiệu hô hào trên truyền hình Nga như “Bọn Ukraine là quỷ dữ”.

Nguyễn văn Anh ngữ: <https://snyder.substack.com/p/playing-the-victim>

<https://baotiangdan.com>